

kapubejárója alatt pedig, valamint a szemközti, 15. sz. ház előtt ázott gerincezeték metszetében, a vízgerinc alatt is egy-egy bolygatott sírt dokumentáltam.

Csontos Gyula utca (KÖH 87139): május 13-án és 19-én az 1/a. és 1/b. sz. házak bekötéseinek árkaiban két sekély, kis méretű, lelet nélküli gödröt figyeltem meg, amelyek talán a közeli római villa körüli településhez tartozhattak.

Dorog-dűlő (KÖH 94685): A 61-es úttól kb. 2 km-re É-ra, a Fürgedi-patakon létesített halastó K-i felén, a gáthoz vezető földúttól É-ra 10–5 m hosszan földkitermelés nyomait figyeltem meg, a partoldalban látható beásás bizonyára régészeti korú, de leletet nem találtunk.

Erdőrész II. (KÖH 23616): Az Erdőrész u. 1. sz. telek előtti gerincszakaszon és az akna falából, valamint a telken belüli szennyvízáttemelő-akna gödrének profiljából viszonylag nagy mennyiségű neolitikus (DVK), késő bronzkori (urnamezős), kelta és római kerámiát gyűjtöttem augusztus 25-én. A leletek a humusszal egybefolyó, vastag, fekete rétegből kerültek elő, objektumokat nem tudtam elkülöníteni. Erdőrész u. 2. sz. előtt augusztus 13-án a gerincezeték nyomvonalába eső, ismeretlen korú, Ny–K-i tájolású, melléklet nélküli csontvázas sír részletét tartam fel. Az Erdőrész 5. sz. házzal szemben augusztus 7-én a ház telkének hosszanti oldalával szemben, a Szarkahegy utca 47. sz. háztól K-re, a gerincezeték árkáinak falából 6–7 m hosszú szakaszon a humusz alól bronzkori kerámiatöredékeket gyűjtöttem, objektumnak nem mutatkozott nyoma.

Kálvária kápolna (KÖH 23768): június 3. és július 17. között a 65-ös főút nyomvonalában, a Fő u. 67. sz. háztól az 1. sz. házig kb. 700 m hosszan 72 régészeti objektumot dokumentáltam, amelyek néhány őskori (köztük egy biztosan a tűzdelt barázdás díszű kerámia kultúrájához tartozó) gödör kivételével középkori telepobjektumok. A középkori falu a Vágóhid utca Ny-i felére is kiterjed, augusztus 8. és 12. között a Vágóhid utca 2. és 6. sz. házak között újabb 12 középkori telepobjektumot figyeltem meg. A falu a Rácvölgyi-árokkaal párhuzamosan húzódott.

Hunyadi utca (KÖH 87143): Május 19-én és 20-án a Hunyadi utca 17. és 15. sz. házak között, kb. 80 m hosszú szakaszon, a dűlőút tengelyében lefektetett gerincezeték falában 8 római kori régészeti objektumot (gödrök, kemencék, cölöplyuk) figyeltem meg. A dűlőút két oldalán, a Gonozdi-patak Ny-i oldalán húzódó szántó földön a római cserepek mellett késő bronzkori (urna mezős) kerámiát is gyűjtöttem. É-on a lelőhely a 17. sz. háztól É-ra még kb. 150 m hosszan folytatódik, Ny felé cserepeket az úttól legfeljebb 80–100 m-nyi távolságban találtam.

Móra Ferenc utca (KÖH 87145): Április 15. és május 8. között a Móra Ferenc utca 8. és 11. sz. házak közti szakaszon 12 régészeti objektumot dokumentáltam, egy Árpád-kori kemence kivételével avar kori telepjelenségeket. A lelőhely a D felé párhuzamos Honvéd utcáig is lenyúlik, itt a 39. sz. ház előtt átvágott sütőkemencét figyeltem meg.

Vágóhid (KÖH 22993): A Vágóhid u. 22–28. sz. házak bekötéseiből szórvány neolitikus (DVK) és késő bronzkori (urnamezős) cserepeket gyűjtöttem, augusztus 14–26. között pedig a 12. és 14. sz. házak előtt a gerincezeték árkáiban 6 őskori objektumot figyeltem meg. Az utca Ny-i szakaszán a Fő utcai középkori település objektumai folytatódnak.

Miklósvár u. (KÖH 89803): Lakossági bejelentést kaptam, hogy a 15. sz. ház vízóraaknájának falát az eső részben bemosta és a behordott földben embercsontokat találtak. A ház az 1970-es években talált késő bronzkori bronzcsésze-lelet lelőhelyével szomszédos. Augusztus 14-én a vízóraakna vonalában, a ház

előtti, az esőtől beszakadt járda alatti lyukat kitisztítva kiderült, hogy a járda alapozásával őskori objektumot bolygattak meg. Ennek kiterjedését a hely szűkösége miatt nem lehetett tisztázni, de az égett, laza, hamus betöltésből több nagyobb kerámiatöredéket tudtam összegyűjteni. A víz által kimosott embercsontok helye, illetve további vázdarabok nem kerültek elő.

Miklósvár, üdülőtelep felett (KÖH 92341): Torma István a miklósvári temető körül 1977-ben avar kerámiát gyűjtött. Az általa megadott helyen, a miklósvári üdülőtelep mellett, a Boróka utca K-i vége közelében, a Szemcse-Szőlőhegy felé vezető út erdő felőli oldalán, az elmunkált szántásban január 19-én és április 25-én kevés avar cserepet gyűjtöttem. A telep a légvonalban innen DNy felé kb. 200 m fekvő Szemcse-szőlőhegyi avar temető telepét jelölheti.

Várhegy (KÖH 88067): Lakossági bejelentésre kiszálltam a Várhegy nevű szőlőhegyre, amelynek tetején szőlőtelepítés végett ázott árkokban csontvázakat bolygattak meg. A 11 db párhuzamos, egymástól kb. 2 m-e fekvő, 70 cm mély, 40 cm széles, egyenként kb. 40 m hosszú, Ny–K-i irányú árkot visszatemették, a legalább 4 vázhoz tartozó csontokat összegyűjtötték. Február 28-án, a hó elvonulása után a felszínen maradt kevés csont alapján megállapítottam, hogy azok egy kb. 16×24 m-es területen fordulnak elő. A csontsűrűsödések alapján 16 sír helyét különítettem el. Feltűnő a gyerekcsontok jelentős aránya. A sírok valószínűleg Ny–K-i tájolásúak lehetnek. Lelet vagy arra utaló elszíneződés nem került elő. Az É-ról szomszédos szőlőtulajdonos elmondása szerint szőlője telepítése során csontvázak nem kerültek elő. Március 13-án kituskózták az árkok melletti bozótost, de újabb régészeti lelet nem került elő. A fentiek alapján egy kisebb kiterjedésű, a dombvonulat legmagasabb pontján fekvő temetővel számolhatunk, amely valószínűleg teljes egészében erre a telekre esik.

Vitéz telek (KÖH 94765): A Fürgedi-patakon létesített halastó Ny-i oldalán, a tóval párhuzamosan kb. 500 m hosszan, 200 m szélességben, főleg késő római, illetve kevés bronzkori kerámiát találtunk. Helyi adatközlőnk szerint a lelőhely középső szakaszán korábban szórvány 5. századi fibula és fülbevaló került elő.

Munkatárs: Pap Csilla.

K. NÉMETH ANDRÁS – ÓDOR JÁNOS

338. Tarpa, Tivadar – Dobra farka (KÖH 52074)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B, Ró

2013-ban és 2014-ben próbafeltárást és kivitelezés közbeni feltárást végeztünk a Beregi komplex árapasztási és ártér-revitalizációs fejlesztés projekt kapcsán.

2013. június 14–17. között próbafeltárást végeztünk a projekt előzetes régészeti dokumentációjának elkészítéséhez. Az ismert lelőhelyet töltéssépítés veszélyeztette, ezért volt szükség a próbafeltárássra. A lelőhely a Dobra-patak É-i partján fekszik. Az előző évi szelvényunktől Ny-ra folytattuk a feltárást.¹⁰³ Ennek során 3 cölöplyuk, 4 gödör, 1 gazdasági objektum került elő. A leletanyaguk a Felsőszöcs-kultúra időszakára keltezhető. Kiemelkedik a 119. sz. gödör, melyben két, majdnem ép edény töredékeit találtuk meg. Ezzel a kutatással sikerült a lelőhely Ny-i szélét lehatárolni.

¹⁰³ A lelőhely korábbi jelentését lásd: RKM 2012, 99.

2014. október 14–18. között kivitelezés közbeni feltárást végeztünk a projekt által érintett töltés nyomvonalszakaszán. A feltárást a 2012-ben megkezdett szelvénytől K-re folytattuk. Ez alatt további 85 objektumot dokumentáltunk, zömében cölöplyukakat. Ezek szabályos rendben helyezkednek el, mely házak jelenlétére utal. Az előkerült leletanyag a késő császárkori Bereg-kultúra és a Felsőszöcs-kultúra idejére datálódna. Műszeres leletfelderítést Bacskai István végzete el. A szelvénytől É-ra többek között kelta éremtöredéket, ezüsttükör töredékeket és három II. századi római denárt is talált.

Munkatársak: Bocz Péter, Mellár Balázs, Sipos Attila Csaba.
TOLDI ZOLTÁN

339. Tarpa, Urai-dűlő (KÖH 52081)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B, V

2013. június 18–24. között próbafeltárást végeztünk a Beregi komplex árapasztási és artér-revitalizációs fejlesztés projekt előzetes régészeti dokumentációjának elkészítéséhez. A szelvény az előző évben elkezdett szakasz D-i folytatása.¹⁰⁴ A területről elmondható, hogy bár kissé zombékos jellegű, ennek ellenére a humusz eltávolítása után nagy mennyiségű régészeti korú lenyomatot tapasztált és kerámiát sikerült találnunk. Maga a talaj rendkívül nehezen értelmezhető volt. Mivel a már korábban megfigyelt sárga altalaj alatt húzódó sűrű agyag ezen a részen rendre foltokban felbukkant, ill. keveredik a sárga altalajjal. A megfigyelt öt régészeti jelenségeket sem sikerült egyértelműen megfigyelnünk, de elmondható, hogy egymástól távolabb két elpusztult járósínt volt, melyből nagy mennyiségű tapasztás került elő. Érdekesség a 102. sz. járósíntől előkerült kis méretű majdnem teljesen ép fedő, és a lenyomatot tapasztások változatossága.

2014. június 24–26. és november 4–18. között kivitelezés közbeni feltárást végeztünk a projekt által érintett töltés és a vízpótló csatorna nyomvonalán. A feltárást a 2012-ben megkezdett szelvénytől D-re folytattuk. Ez alatt további 66 objektumot dokumentáltunk, zömében gödröket. Az előkerült leletanyag a késő bronzkor–kora vaskor fordulójára tehető. Tíz objektumról, az előkerült leletanyag alapján feltételezhető, hogy szórt-hamvas sírok. Valószínűleg a kustánfalvi csoporthoz tartozók. Csontszilánkokat is gyűjtöttünk, ennek vizsgálata folyamatban van. Mellékleteket nem sikerült megfigyelni, mivel a nagy méretű folt közepén lévő kisebb gödörben a leletanyag rendkívül töredékes és rossz megtartású volt. A leleteket teljesen rendszertelen helyzetben találtuk. Műszeres leletfelderítést Bacskai István végzete el. Ennek során három bronzrögöt és egy bronztűt talált.

Munkatársak: Bocz Péter, Mellár Balázs, Sipos Attila Csaba.
TOLDI ZOLTÁN

340. Tázlár, Nagymező (KÖH 87843)

(Bács-Kiskun megye) Sza

A Tázlár község ivóvízminőség-javító beruházás előzetes régészeti dokumentációja készítéséhez kapcsolódóan végeztünk terepbejárást 2014. október 30-án.

A terepbejárást eredményeként azonosítottuk ezt az eddig ismeretlen szarmata kori lelőhelyet, valamint egy régészeti értékű területet (Tázlár RÉ01). Utóbbiról szórványos mennyiségű népvándorlás kori kerámiatöredéket gyűjtöttünk.

Munkatársak: Benedek-Bene Zsuzsanna, Hrabák Zita, Pál Róbert, Szabados György.

HARKAI ISTVÁN

341. Tázlár, Templomhegy, „Pusztatemplom” (KÖH 35625)

(Bács-Kiskun megye) Sza, Á, Kk, Kú

2013-ban a Nemzeti Kulturális Alaphoz, a Kecskeméti Katona József Múzeummal együtt benyújtott pályázatunk az Árpád-kori – késő középkori temető, valamint templom feltárásiának folytatása Tázlár-Templomhegyen, valamint régészeti emlékhely kialakítása címmel támogatást nyert. A kutatást az NKA 3234/245 pályázati azonosító szám alatt nyilvántartott engedélye alapján végeztük el. Az NKA Építőművészet és Örökségvédelem Kollégiuma 4 000 000 Ft támogatást ítél meg pályázatunk számára, illetve további pénzzsszeggel Tázlár Község Önkormányzata és az Ásatárs Kft is támogatta a munkát. Pályázatunk alapján a megítélt összeg felét régészeti feltárássra, a másik felét az emlékhely kialakítására kell fordítani. A tervásatás első felét 2013. október 25. és november 27., a második felét 2014. március 17. és április 11. között végeztük el.

2013-ban, a 2012-ben részben feltárt Ny–K-i irányú szelvény¹⁰⁵ É-i és ÉNy-i részén folytattuk a feltárást mintegy 183 m²-en. Befejeztük az előző évben visszatakart sírok bontását, illetve az É-i szelvényfal középső, a 450. árok (középső temetőt kerítő árok) közelében levő részére rábontottunk. A területen 82 objektum került elő, amelyek közül 64 sír vagy sirmaradvány, 6 gödör, 3 árok részlet, egy ház és 8 cölöphely volt. A korukat tekintve egy gödör lelet nélküli, egy másik gödör szarmata, a többi jelenség Árpád-kori volt. A 450. árok a 2012-ben részben feltárt középső kerítő árok, amelynek a bontásra kerülő szakaszából nagy mennyiségű edénytöredék (fehér kerámia, bogrács), állat-, embersont és vastárgy (pl.: két sarkantyú, ún. juhnyíró olló, övcsat, kés, vödörfül) került felszínre. Az árok alsó részén helyenként égett, faszenes, feltehetően a tatárjárás időszakából származó pusztulási réteget figyeltünk meg. Az árok betöltésében a templomból származó, részben faragott és részben megégett réti mészkövek feküdtek. Az árok számos sírt és egy lekerekített sarkú négyzetes alapú házat is átvágott. A 64 temetkezés közül tizet foltként dokumentáltunk le, ezek feltárást nem végeztük el, mert a kijelölt szelvényfal alá nyúlt a nagyobbik részük. A sírgödörök alakja hosszúkás ovális vagy lekerekített sarkú téglalap volt, de előfordult olyan is, hogy a sírgödör a lábak felé enyhén összeszűkül. Több esetben megfigyeltük, hogy a sírok alja vagy néha a fala is kemény meszes volt, ami a terület sajátossága, azaz mészkiválás figyelhető meg a talajban. A többretegű temetkezések közül a magasabban fekvő sírok esetében a homokdomb erőteljes pusztulása miatt, illetve más temetkezések esetében a szuperpozíciók miatt nem volt érzékelhető a sírgödör betöltése és alakja. Egy sírnál figyeltünk meg padmalyt, melyet a sírgödör bal, azaz a K-i oldalára ástak. Két sír alja volt faszenes, amely a temetést megelőző tisztítószertartásra utalhat (hasonlóakat 2012-ben is találtunk). Koporsóra utaló fama-

104 A lelőhely korábbi jelentését lásd: RKM 2012, 99.

105 A lelőhely korábbi jelentését lásd: RKM 2012, 100–101.